

ABAD KARARLARI 4
Dassonville (1974) – Malların Serbest
Dolaşımı

4- Dassonville (1974) – Malların Serbest Dolaşımı

11 Temmuz 1974 Tarihli Mahkeme Kararı

Procureur Du Roi-Benoît ve Gustave Dassonville.

Ön Karar Talebi: Tribunal De Première Instance De Bruxelles (Brüksel İlk Derece Mahkemesi-Belçika)

Dava 8-74.

Çevrimen Özeti

Tüketiciler için bir ürünün tahsis veya menşenin doğruluğunu garanti altına alan bir topluluk sisteminin olmaması durumunda, üye devletler haksız uygulamaları önlemek için önlemler alabilir. Bu tür önlemlerin makul olması, üye devletler arasında ticarete ilişkin olarak keyfi bir ayrımcılık ögesi veya örtülü bir kısıtlama yolu teşkil etmemesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, bir üye devlet tarafından, başka bir üye devlette yasal olarak serbest dolaşımı olan orijinal bir ürünün orijinalliğini gösteren bir belgenin, aynı ürünü menşe ülkesinden doğrudan ithal eden ithalatçıya oranla daha güç bir şekilde elde edilebilen ithalatçıdan istenmesi, antlaşmaya aykırı olarak miktar kısıtlamalarıyla eşdeğer etki yaratan bir tedbir oluşturmaktadır.

1. Miktar Sınırlamaları-Ortadan Kaldırma-Eşit Etkiye Sahip Önlemler-Konu (AET Antlaşması, 30. madde)
2. Miktarı Kısıtlamalar-Ortadan Kaldırma-Eşit Etkiye Sahip Önlemler-Bir Ürünün Meşesinin Belirlenmesi-Koruyucu Önlemler- Kabul Edilebilirlik- Koşullar - (AET Antlaşması, 30, 36. maddeler)
3. Rekabet-Anlaşmalar-Tek Satış Anlaşması-Yasaklama-Başvuru-Kriterler (AET Antlaşması, 85. madde)
4. Rekabet-Anlaşmalar-İhisarı Sözleşme-Yasaklama-Başvuru-Ekonomik ve Yasal Bağlam (AET Antlaşması, 85. madde)

Özet

1. Üye devletlerin, doğrudan veya dolaylı olarak, fiilen veya potansiyel olarak, topluluk içindeki ticareti engellemeye yönelik her türlü ticari düzenlemesi, miktar kısıtlamalarıyla eşdeğer etki yaratan bir tedbir olarak görülmektedir;
2. Tüketiciler için bir ürünün tahsis veya menşenin doğruluğunu garanti altına alan bir topluluk sisteminin olmaması durumunda, üye devletler haksız uygulamaları önlemek için önlemler alabilir. Bu tür önlemlerin makul olması, üye devletler arasında ticarete ilişkin olarak keyfi bir ayrımcılık ögesi veya örtülü bir kısıtlama yolu teşkil etmemesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, bir üye devlet tarafından, başka bir üye devlette yasal olarak serbest dolaşımı olan orijinal bir ürünün orijinalliğini gösteren bir belgenin, aynı ürünü menşe ülkesinden doğrudan ithal eden ithalatçıya oranla daha güç bir şekilde elde edilebilen ithalatçıdan istenmesi, antlaşmaya aykırı olarak miktar kısıtlamalarıyla eşdeğer etki yaratan bir tedbir oluşturmaktadır;

3. Bir inhisarı sözleşme, ürünlerin münhasır ithalatçıdan başka kişiler tarafından, üye devletlerden koruma altındaki bölgeye ithalatının yapılmasını hukuken ve fiilen engellediği zaman, 85. maddenin yasağına girmektedir;
4. Orijinallik ispatı isteyen yerel mevzuat ile sözleşme uygulamaları bir araya geldiğinde, mümessil izin alınan bölgede diğer üye devletlerden gelebilecek paralel ithalatlara engel olabildiği takdirde, inhisarı sözleşme üye devletlerarasındaki ticareti etkileyebilir ve rekabeti engelleme etkisine sahip olabilir.

Durumun böyle olup olmadığına karar vermek amacıyla, sadece sözleşme hükümlerinden doğan haklar ve sorumlulukların dikkate alınmaması, aynı zamanda sözleşmenin içinde bulunduğu ekonomik ve hukuki bağlamın, özellikle aynı üretici ile diğer üye devletlerde yerleşik mümessiller arasında geçmişte benzer sözleşmelerin mevcut olup olmadığının da dikkate alınması uygun olur;

Üye devlet arasında tespit edilen fiyat farklılıkları dikkate alınacak bir göstergedir.

Taraflar

8/74 Davasında

AET Antlaşması 177. maddesine binaen, Brüksel ilk derece mahkemesi tarafından yapılan talebe konu olan ve söz konusu mahkeme nezdinde sürmekte olan ceza davasında ön karar talebi

Procureur Du Roi (Savcı) ve Benoit ve Gustave Dassonville arasında

Hukuk davası

Sa Ets . Fourcroy, Sa Breuval Et Cie ve Benoit Ve Gustave Dassonville arasında

Davanın Konusu

AET Antlaşması'nın 30-33, 36 Ve 85. maddelerinin yorumu

Gerekçeler

1. 8 Şubat 1974 tarihinde Divan Kalemine ulaşan 11 Ocak 1974 tarihli kararla Brüksel İlk Derece Mahkemesi Divana, AET Antlaşması'nın 177. maddesine istinaden, menşe isimli ürünler için ihracatçının hükümeti tarafından verilen resmi bir belgenin talebiyle ilgili olarak, AET Antlaşması'nın 30.31.32.33.36 ve 85. maddelerinin yorumuna ilişkin iki soru yönelmiştir;
2. Birinci soruda, menşe adı taşıyan bir malın, menşe adı hakkının bulunduğunu belgeleyen ve ihracatçı devlet tarafından verilen resmi bir evrak bulundurmadığı takdirde ithalini yasaklayan ulusal bir düzenlemenin, Antlaşma'nın 30. maddesi çerçevesinde, miktar kısıtlamalarıyla eşdeğer etki yaratan bir tedbir oluşturmuş olup olmadığı sorulmaktadır;

3. Bu soru, Fransa’ da serbest dolaşımı olan Scotch Whisky’den bir parti malı yasaya uygun olarak alıp, İngiliz gümrüğünün menşe şahadetnamesi olmaksızın, ulusal bir düzenlemeyi ihlal ederek, Belçika'ya ithal eden tüccara karşı Belçika'da açılan ceza davası çerçevesinde gündeme gelmiştir;
4. Dosyadan ve duruşmalardan, Fransa da serbest dolaşımı olan Scotch Whisky’yı Belçika'ya ithal etmek isteyen bir tacirin, üretici devletten doğrudan ithalat yapan ithalatçıya nazaran, böyle bir Menşe şahadetnamesini çok daha büyük zorluklarla alabildiği anlaşılmaktadır;
5. Üye devletlerin, doğrudan veya dolaylı olarak, fiilen veya potansiyel olarak, topluluk içindeki ticareti engellemeye yönelik her türlü ticari düzenlemesi, miktar kısıtlamalarıyla eşdeğer etki yaratan bir tedbir olarak görülmektedir;
6. Bir ürünün menşe isminin orijinalliğini tüketicilere garanti edecek bir topluluk rejimi oluşturulmadıkça, eğer bir üye devlet bu konuda, yasadışı uygulamaları önlemek için tedbirler alırsa, bu tedbirlerin makul olmaları ve istenen kanıtlanma yöntemlerinin üye devletlerarasındaki ticareti engelleyecek etkide olmamaları ve bütün vatandaşlar tarafından elde edilebilir olması gerekmektedir;
7. Bu tür önlemlerin 36. madde kapsamında olup olmadığını araştırmaya gerek bile kalmadan, bu maddenin ikinci cümlesinde ifade edilen ilke gereğince, bu tedbirlerin keyfi bir ayrımcılık ögesi veya üye devletlerarasındaki ticarete örtülü bir kısıtlama oluşturmadığı düşünülmektedir;
8. Bir ürünün menşeyinin kanıtlanması için bir üye devletin istediği ve sadece doğrudan ithalatçıların ciddi zorluklarla karşılaşmadan yerine getirebildiği formalitelerde de durum böyle olabilir,
9. Sonuç olarak, bir üye devlet tarafından, başka bir üye devlette yasal olarak serbest dolaşımı olan orijinal bir ürünün orijinalliğini gösteren bir belgenin, aynı ürünü menşe ülkesinden doğrudan ithal eden ithalatçıya oranla daha güç bir şekilde elde edilebilen ithalatçıdan istenmesi, antlaşmaya aykırı olarak miktar kısıtlamalarıyla eşdeğer etki yaratan bir tedbir oluşturmaktadır;
10. İkinci soru, üye devletlerarasındaki ticareti etkileyebilecek ve rekabeti kısıtlama etkisi olan bir sözleşmenin, menşe şahadetnamesine ilişkin yerel bir düzenlemeyle bir araya geldiği zaman inhisarı ithalatçının paralel ithalatlara engellemesi imkânı doğuruyorsa geçersiz olup olmadığıdır;
11. Bir inhisarı sözleşme, söz konusu ürünlerin inhisarı ithalatçıdan başka kişiler tarafından, üye devletlerden koruma altındaki bölgeye ithalatının yapılmasını hukuken ve fiilen engellediği zaman, 85. maddenin yasağına girmektedir;
12. Daha açık olarak, bir inhisarı sözleşme, özellikle bir orijinallik belgesi isteyen yerel mevzuatın uygulamalarıyla bir araya geldiğinde, mümessil, izin alınan bölgede diğer üye devletlerden gelebilecek paralel ithalatlara engel olabildiği takdirde üye devletlerarasındaki ticareti etkileyebilir ve rekabeti engelleme etkisine sahip olabilir.
13. Durumun böyle olup olmadığına karar vermek amacıyla, sadece sözleşme hükümlerinden doğan haklar ve sorumlulukların dikkate alınmaması, ama aynı zamanda sözleşmenin

içinde bulunduğu ekonomik ve hukuki bağlamın ve özellikle aynı üretici ile diğer üye devletlerde yerleşik mümessiller arasında geçmişte benzer muhtemel sözleşmelerin mevcudiyetinin de dikkate alınması uygun olur;

14. Bu bakımdan, bir üye devlette fiyatların başka bir üye devletten hissedilir bir biçimde daha yüksek tutulması, ithalatçıların, soruda da belirtilen türden bir ulusal düzenleme tarafından istenen söz konusu ürünün orijinallik belgelerini almalarını engellemek için inhisarı sözleşmenin kullanılıp kullanılmadığına ilişkin bir incelemeyi gündeme getirir;
15. Bununla birlikte, bir sözleşmenin, böyle bir ulusal düzenlemenin kullanımına izin vermekle ya da buna karşı çıkmamakla yetinmesi, kendi başına, sözleşmeyi tamamen geçersiz saymaya yetmez;

Masraflara İlişkin Karar

16. Divana mülahazalarını sunan Belçika ve Birleşik Krallık Hükümetleri ve Avrupa Toplulukları Komisyonunca yapılan masraflar herhangi bir geri ödemeye konu olamaz;
17. Asli dava taraflarının masrafları bakımından ise bu takibat, Ulusal Yargı nezdinde devam eden asıl davanın bir aşamasını teşkil ettiğinden, masraflarla ilgili karar verme yetkisi söz konusu ulusal yargıdır.

Uygulama Bölümü

Bu Gerekçelerle,

Divan, 11 Ocak 1974 tarihli kararlarla Brüksel ilk derece mahkemesi tarafından kendisine iletilen sorular hakkında aşağıdakilere hükmetmiştir:

1. Bir üye devlet tarafından, başka bir üye devlette yasal olarak serbest dolaşımı olan orijinal bir ürünün orijinallliğini gösteren bir belgenin, aynı ürünü menşe ülkesinden doğrudan ithal eden ithalatçıya oranla daha güç bir şekilde elde edilebilen ithalatçıdan istenmesi antlaşmaya aykırı olarak miktar kısıtlamalarıyla eşdeğer etki yaratan bir tedbir oluşturmaktadır.
2. Bir sözleşmenin, böyle bir Ulusal düzenlemenin kullanımına izin vermekle ya da buna karşı çıkmamakla yetinmesi, kendi başına, sözleşmeyi tamamen geçersiz saymaya yetmez.